

Meer wettelijke voorschriften voor de compliancefunctie van een financiële onderneming

Bb 2017/91

In deze bijdrage gaat de auteur in op compliance in de financiële sector.

1. Inleiding

Sinds de financiële crisis werken financiële ondernemingen er hard aan om het vertrouwen van de maatschappij in de financiële sector te herstellen. En zij niet alleen, het wetgevingsapparaat van Europa en Nederland heeft in afgelopen jaren de financieel toezichtsrechtelijke wet- en regelgeving flink aangescherpt. Dit wettelijk kader bepaalt in toenemende mate de inhoud van de 'compliancefunctie' binnen een financiële onderneming. In 2018 zal dit kader worden uitgebreid met de verplichtingen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG)² en de Vierde Anti-witwasrichtlijn.³ Beide bevatten een verplichting om onder bepaalde omstandigheden een onafhankelijke controle functie in te richten die erop toeziet dat de toepasselijke wet- en regelgeving wordt nageleefd.

In dit artikel wordt eerst een kort overzicht gegeven van de normen en verplichtingen uit het financieel toezichtrecht die het takenpakket van de compliance officer bij een financiële onderneming beïnvloeden. Daarna wordt ingegaan op de nadere invulling die de AVG en de Vierde Anti-witwasrichtlijn zullen geven aan de compliancefunctie. Tot slot wordt kort stilgestaan bij de consequenties van de toenemende regeldruk op (klanten van) financiële ondernemingen.

2. Compliancefunctie binnen het financieel recht

In afgelopen jaren is er veel aandacht geweest voor het integer handelen van financiële ondernemingen. In dit artikel wordt met het begrip 'financiële onderneming' bedoeld een financiële onderneming zoals gedefinieerd in art. 1:1 van de Wft. Dit begrip is breed en omvat bijvoorbeeld een bank, een beleggingsonderneming, een betaaldienstverlener, een

financiële dienstverlener en een verzekeraar. De toegenomen aandacht voor het integer handelen is het gevolg van onder meer de bijzondere maatschappelijke rol die deze ondernemingen vervullen, evenals de invloed van technologische ontwikkelingen op de dienstverlening in de financiële sector en de nasleep van de financiële crisis. Omdat financiële ondernemingen in toenemende mate grensoverschrijdend opereren, krijgt het waarborgen van een integrale bedrijfsvoering ook steeds meer aandacht in Europese Verordeningen en Richtlijnen. Voorbeelden hiervan zijn de Markets in Financial Instruments Directive II (hierna: MiFID II)⁴, de Alternative Investment Fund Manager Directive (hierna: AIFMD)⁵ en de Capital Requirements Directive (hierna: CRD IV).⁶ De bepalingen uit deze richtlijnen die eisen stellen aan de integriteit van de onderneming zijn onder meer terug te vinden in de art. 3:17 en 4:14 van de Wft. Op basis van deze bepalingen zijn financiële ondernemingen in Nederland gehouden hun bedrijfsvoering zodanig in te richten dat deze een beheerste en integere uitoefening van haar bedrijf waarborgt. Hieronder wordt onder andere verstaan:

1. het beheersen van bedrijfsprocessen en bedrijfsrisico's;
2. integer handelen (waaronder wordt verstaan het zoveel mogelijk voorkomen van belangenverstremming, het tegengaan van het begaan van strafbare feiten en het beperken van zakelijke relaties of handelingen die het vertrouwen in de financiële onderneming of in de financiële markten kunnen schaden); en
3. het inrichten van ordelijke, transparante en zuivere processen die een zorgvuldige behandeling van klanten en een volledige, juiste en begrijpelijke informatieverstrekking aan klanten waarborgen.

Voor financiële ondernemingen die onder prudentieel toezicht van De Nederlandsche Bank (hierna: DNB) vallen, ziet een beheerste en integere bedrijfsuitoefening ook op het waarborgen van soliditeit en het beheersen van de (financiële) risico's van de financiële onderneming.

Voor sommige financiële ondernemingen, zoals banken en beleggingsondernemingen, geldt dat deze op basis van de nadere uitwerking van art. 3:17 dan wel 4:14 Wft verplicht zijn om over een organisatieonderdeel te beschikken dat op onafhankelijke en effectieve wijze een compliancefunctie uitoefent. Dit organisatieonderdeel heeft als taak het controleren van de naleving van wettelijke regels en van interne regels die de financiële onderneming zelf heeft opgesteld.⁷

De toepasselijke wet- en regelgeving verschillen per type financiële onderneming. De invulling van een compliance-

1 Sanne Machiels is advocaat bij niche advocatenkantoor FG Lawyers in Amsterdam. Sanne specialiseert zich in het financieel toezichtrecht en data protection wet- en regelgeving.

2 Verordening (EU) 2016/679 van het Europese Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PbEU 2016, L 119).

3 Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europese Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (Vierde anti-witwasrichtlijn) (PbEU 2015, L 141).

4 Richtlijn 2014/65/EU (PbEU 2014, L173) (MiFID II).

5 Richtlijn 2011/61/EU (PbEU 2011, L174) (AIFMD).

6 Richtlijn 2013/36/EU (PbEU 2013, L176) (CRD IV).

7 Art. 21 Besluit prudentiële regels Wft en art. 31c Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft, dat binnenkort wordt gewijzigd in verband met de inwerkingtreding van MiFID II per 3 januari 2018; voor beleggingsondernemingen wordt deze verplichting alsdan geregeld in art. 22 Uitvoeringsverordening.

functie verschilt derhalve ook (deels) per type financiële onderneming. Omdat het ondoenlijk is om in dit artikel ten aanzien van alle verschillende typen financiële ondernemingen een overzicht te geven van het kader waarbinnen de compliancefunctie dient te opereren, zal hieronder uitsluitend het kader voor beleggingsondernemingen kort worden toegelicht. De omschrijving opgenomen in Nederlandse wetgeving voor beleggingsondernemingen komt overeen met de definitie gegeven door de European Securities and Markets Authority ("ESMA") in de Richtsnoeren met betrekking tot bepaalde aspecten van de MiFID-eisen voor de compliancefunctie. Deze definitie luidt als volgt:

"de functie binnen een beleggingsonderneming die verantwoordelijk is voor het identificeren en beoordelen van, het adviseren over, het houden van toezicht op en het rapporteren over het compliancerisico van de beleggingsonderneming."⁸

Het compliancerisico wordt vervolgens gedefinieerd als:

"Het risico dat een beleggingsonderneming verzuimt zijn verplichtingen uit hoofde van de MiFID en de nationale wetgeving, alsook de toepasselijke normen die door ESMA en de bevoegde instanties met betrekking tot deze bepalingen zijn vastgesteld, na te komen."⁹

Onder MiFID II wordt de rol van de compliancefunctie nader uitgewerkt in de Uitvoeringsverordening.¹⁰ Deze verordening codificeert een aantal richtsnoeren zoals deze waren opgenomen in de Richtsnoeren uitgegeven door ESMA in 2012. In art. 22 van de Uitvoeringsverordening is onder andere opgenomen dat de compliancefunctie verantwoordelijk is voor (a) het permanent toezicht houden op en op gezette tijden evalueren van de deugdelijkheid en effectiviteit van de ingevoerde maatregelen (...); (b) het adviseren en bijstaan van relevante personen die verantwoordelijk zijn voor het verrichten van beleggingsdiensten en beleggingsactiviteiten om de op de financiële onderneming rustende verplichtingen na te komen; (c) het jaarlijks verslag uitbrengen aan het leidinggevend orgaan over de implementatie en effectiviteit van de algemene controleomgeving (...); en (d) het monitoren van de activiteiten van het klachtenbehandelingsproces (...).¹¹ Ook wordt er in de Uitvoeringsverordening aangegeven welke voorwaarden een beleggingsonderneming in acht moet nemen bij het vormgeven van de compliancefunctie. Zo moet een compliancefunctie over de benodigde autoriteit, middelen en deskundigheid beschik-

ken en toegang hebben tot alle informatie die nodig is voor de compliancefunctie om te bewerkstelligen dat de functie correct kan worden uitgevoerd. Omdat beleggingsondernemingen onderling grote verschillen vertonen in omvang, structuur en aard van hun bedrijf, is het niet evenredig om aan iedere beleggingsonderneming dezelfde vereisten te stellen.¹² Het is daarom toegestaan om bij het inrichten van de compliancefunctie rekening te houden met de aard, schaal en complexiteit van de onderneming.¹³

De compliancefunctie speelt een belangrijke rol bij het naleven van de toepasselijke wet- en regelgeving. Het is echter niet de verantwoordelijkheid van de compliancefunctie maar van de financiële onderneming zelf dat de regels in eerste instantie al juist worden nageleefd. De compliancefunctie wordt ook wel de 'second line of defense' genoemd. De 'first line of defense' zijn de afdelingen die de kernactiviteiten van de onderneming uitvoeren en hierbij de juiste regels in acht dienen te nemen. Het is daarom belangrijk dat binnen een financiële onderneming een integriteitscultuur wordt nagestreefd, zodat iedere werknemer zich bewust is van de kaders waarbinnen dient te worden gehandeld.

Hoewel bovenstaande informatie maar een zeer beknopt overzicht geeft van de compliance vereisten voor financiële ondernemingen vanuit financieel toezichtrecht, mag duidelijk zijn dat deze regelgeving meerdere organisatorische vereisten stelt aan een financiële onderneming. Nu de AVG en de Vierde Anti-witwasrichtlijn eveneens organisatorische vereisten ten aanzien van de compliancefunctie met zich brengen, kan het zo zijn dat de taakomschrijving van sommige afdelingen zal veranderen in 2018 dan wel dat er extra personeel moet worden aangenomen om aan de nieuwe vereisten te kunnen voldoen.

3. Data Protection Officer

Het verwerken van persoonsgegevens op grote schaal is een dagelijkse activiteit van veel financiële ondernemingen, omdat het verwerken van persoonsgegevens veelal inherent is aan het uitvoeren van financiële diensten en activiteiten. Denk bijvoorbeeld aan het monitoren van klanten in het kader van de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering terrorisme (hierna: Wwft). De gedachte dat een financiële onderneming de gegevens die zij tot haar beschikking krijgt met derden kan delen voor commerciële doeleinden, roept bij velen een angstaanjagend beeld op. Dit bleek toen ING in 2014 aankondigde te willen gaan experimenteren met *big data* om zo andere bedrijven in staat te stellen om de gegevens aanwezig bij ING te gebruiken voor het maken van op maat gemaakte advertenties. Ten gevolge van de vele negatieve reacties die daarop volgden heeft de AFM destijds alle banken opgeroepen om het gesprek aan te gaan met de maatschappij over het gebruik van *big data*.¹⁴ Interessant is om te vermelden dat een jaar eerder in juli 2013 de Europese Commissie de eerste concepttekst van de tweede Betaal-

8 EAEM/2012/388 (25 juni 2012), Richtsnoeren met betrekking tot bepaalde aspecten van de MiFID-eisen voor de compliancefunctie, p. 3

9 EAEM/2012/388 (25 juni 2012), Richtsnoeren met betrekking tot bepaalde aspecten van de MiFID-eisen voor de compliancefunctie, p. 3.

10 Gedelegeerde verordening (EU) 2017/565 van de Commissie van 25 april 2016 houdende aanvulling van Richtlijn 2014/65/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft de door beleggingsondernemingen in acht te nemen organisatorische eisen en voorwaarden voor de bedrijfsvoering en wat betreft de definitie van begrippen voor de toepassing van genoemde richtlijn (Uitvoeringsverordening) (PbEU 2017, L 87).

11 Zie art. 22 Uitvoeringsverordening.

12 Zie overwegingen 33 en 37 Uitvoeringsverordening.

13 Zie art. 22 Uitvoeringsverordening.

14 Nieuwsbericht van de Autoriteit Financiële Markten, 17 maart 2014, "AFM roept alle banken op gesprek aan te gaan over *big data*".

dienstenrichtlijn, ook wel beter bekend als PSD2¹⁵ had gepubliceerd. Rondom deze richtlijn is een ophef ontstaan die vergelijkbaar is met die rondom het initiatief van ING, omdat men dacht dat deze Europese Richtlijn banken alsnog de mogelijkheid biedt om persoonsgegevens van klanten naar eigen inzicht met derden te kunnen delen. Deze berichtgeving bleek echter onjuist. Wat lijkt te worden vergeten, is dat voor iedere verwerking van persoonsgegevens bepaalde basisvereisten in acht moeten worden genomen en dat het dus niet is toegestaan om persoonsgegevens te verwerken voor nieuwe doeleinden zonder het individu op zijn minst daarover te informeren.

De basisvereisten die in acht moeten worden genomen bij de verwerking van persoonsgegevens zijn momenteel opgenomen in de Wet bescherming persoonsgegevens (hierna: Wbp), die vanaf 25 mei 2018 wordt vervangen door de AVG en de Uitvoeringswet AVG. Anders dan de Wbp schrijft de AVG dwingend voor dat onder bepaalde omstandigheden een *Data Protection Officer* (functionaris voor gegevensbescherming, hierna: DPO) moet worden aangewezen. Deze omstandigheden zijn opgenomen in art. 37 AVG. Voor financiële ondernemingen is met name de bepaling uit art. 37 lid 1 aanhef en onder b AVG van belang. Dit artikel luidt als volgt:

“De verwerkingsverantwoordelijke en de verwerker wijzen een functionaris voor gegevensbescherming aan in elk geval waarin:

- (b) een verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker hoofdzakelijk is belast met verwerkingen die vanwege hun aard, hun omvang en/of hun doeleinden regelmatige en stelselmatige observatie op grote schaal van betrokkenen vereisen;”

In de praktijk is het niet altijd even duidelijk wanneer aan de voorwaarden van bovengenoemd artikel wordt voldaan. De *Artikel 29-werkgroep* (hierna: WP29)¹⁶ heeft in de *Guidelines on Data Protection Officers*¹⁷ enkele handvatten gegeven. Zo heeft WP29 bij de uitleg van het begrip ‘regelmatige en stelselmatige observatie’ als voorbeeld opgenomen: ‘profilering en beoordeling voor risicoanalyse (bijvoorbeeld ten behoeve van het maken van een kredietbeoordeling, het bepalen van verzekeringspremies, fraudepreventie en het detecteren van witwaspraktijken)’.¹⁸ Daarnaast stelt WP29 dat voor het bepalen of observatie op ‘grote schaal’ plaatsvindt er bijvoorbeeld moet worden gekeken naar (a) het aantal betrokkenen; (b) de hoeveelheid van de gegevens; (c) de duur of permanentie van de gegevensverwerking; en (d)

de geografische reikwijdte van de verwerkingen. Als voorbeeld voor een observatie op grote schaal wordt vervolgens specifiek de verwerking van klantgegevens als onderdeel van de gebruikelijke werkzaamheden van een verzekeringsmaatschappij of bank genoemd,¹⁹ maar dit geldt naar mijn mening net zo goed voor andere typen financiële ondernemingen zoals beleggingsondernemingen en betaalinstituten. De AVG bevat tevens voorwaarden waaraan de DPO en de onderneming dient te voldoen om te waarborgen dat de DPO zijn functie adequaat kan uitoefenen.²⁰ Zo dient bijvoorbeeld gewaarborgd te worden dat de DPO de functie onafhankelijk en zelfstandig kan uitvoeren en geen instructies ontvangt met betrekking tot de uitvoering van de taken. De taken die een DPO ten minste moet vervullen zijn opgenomen in art. 39 van de AVG en bestaan onder andere uit (a) het informeren en adviseren van de verantwoordelijke en de werknemers die persoonsgegevens verwerken over hun verplichtingen uit hoofde van de AVG; (b) toezien op de naleving van de AVG; en (c) optreden als contactpunt voor de toezichthoudende autoriteit (in Nederland de Autoriteit Persoonsgegevens). Daarnaast mag een DPO, indien een onderneming niet in overeenstemming met de AVG handelt, niet hiervoor verantwoordelijk worden gehouden. Net als de regels uit het financieel toezichtrecht is het immers de onderneming zelf die dient te waarborgen dat de toepasselijke wet- en regelgeving op een juiste wijze in acht worden genomen en niet de *officer* die tot taak heeft de naleving van deze wet- en regelgeving intern te controleren.

Gelet op de uitleg die wordt gegeven aan art. 37 AVG, het vereiste dat een DPO zijn functie onafhankelijk moet kunnen uitoefenen en met het oog op de technologische ontwikkelingen (waaronder FinTech) waardoor ‘de wereld steeds kleiner wordt’ en steeds meer gegevens ter beschikking worden gesteld, is het waarschijnlijk dat in beginsel financiële ondernemingen verplicht zullen zijn om een DPO aan te wijzen. Deze taak is momenteel doorgaans toegewezen aan de complianceafdeling van een financiële onderneming en niet specifiek aan een daartoe aangewezen persoon.

4. AML Officer

Het toezicht op de naleving van de regelgeving voortvloeiende uit de Wwft en de Sanctiewet is ook een taak die doorgaans is toebedeeld aan de compliance afdeling van een financiële onderneming. Momenteel wordt de Vierde Anti-witwasrichtlijn geïmplementeerd in de Nederlandse wet- en regelgeving.²¹ De implementatie diende reeds rond te zijn op 26 juni 2017. Deze deadline is niet gehaald. Verwacht wordt dat de implementatie in de eerste helft van 2018 zal zijn afgerond waarna de nieuwe Nederlandse wetgeving inwerking zal treden. De huidige wetgeving verplicht een financiële onderneming niet om een onafhankelijke compliancefunctie in te richten voor het toezicht op de naleving van de Wwft en de Sanctiewet. Dit verandert na implemen-

15 Richtlijn (EU) 2015/2366 (PbEU, L 337) (PSD2).

16 De Artikel 29-werkgroep is opgericht in overeenstemming met art. 29 van de Richtlijn 95/46/EG. Het is een onafhankelijk Europees advies- en overlegorgaan van Europese privacytoezichthouders.

17 *Guidelines on Data Protection Officers* (‘DPOs’) van de Art. 29-werkgroep van Europese toezichthouders. Een onofficiële vertaling van de guidelines is door de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) gepubliceerd, zie www.autoriteitpersoonsgegevens.nl.

18 *Guidelines on Data Protection Officers* (‘DPOs’) van de Art. 29-werkgroep van Europese toezichthouders, p. 8.

19 *Guidelines on Data Protection Officers* (‘DPOs’) van de Art. 29-werkgroep van Europese toezichthouders, p. 7.

20 Zie art. 38 van de AVG.

21 *Kamerstukken II 2017/18, 34808.*

tatie van de Vierde Anti-witwasrichtlijn. Art. 8 van de Richtlijn, welk artikel zal worden geïmplementeerd in de art. 2b, 2c, en 2d Wwft, schrijft voor dat de entiteiten op wie de wetgeving van toepassing is beschikken over gedragslijnen, controlemaatregelen en procedures om het witwasrisico en risico van terrorismefinanciering te beperken en effectief te beheren. Dit vereiste kan ertoe leiden dat een financiële onderneming dient te beschikken over een onafhankelijke en effectieve compliancefunctie voor zover passend bij de omvang en de aard van de instelling.²² Met 'onafhankelijk' wordt in dit kader bedoeld dat de personen die betrokken zijn bij de uitoefening van de compliancefunctie, niet tevens betrokken mogen zijn bij de activiteiten waarop zij toezicht houden.²³ Dit komt overeen met de vereisten die in de Uitvoeringsverordening ook worden gesteld ten aanzien van de compliancefunctie binnen een beleggingsonderneming. Afhankelijk van de omvang en de aard van de instelling is een instelling dus niet langer meer vrij om het toezicht op de regelgeving omtrent anti-witwassen en financiering terrorisme zelf in te richten, maar moet zij zich houden aan de wettelijke kaders zoals gegeven door de Vierde Anti-witwasrichtlijn. Momenteel bestaat er nog veel onduidelijkheid over wanneer het aanstellen van deze functie passend is gelet op 'de aard en de omvang van de instelling'. Naar aanleiding van een aantal opmerkingen en vragen tijdens de consultatie periode is de huidige toelichting verduidelijkt en is hierin nu expliciet opgenomen dat de verplichting om een compliancefunctie in te richten niet kan gelden voor natuurlijke personen.²⁴ Hoe deze verplichting door kleinere ondernemingen moet worden toegepast is echter nog niet duidelijk. Hierover zijn dan ook vragen gesteld in de Tweede Kamer.²⁵ Ten tijde van het afronden van dit artikel zijn deze vragen nog niet beantwoord door de minister. Wel is al bevestigd dat de meldplicht van ongebruikelijke transacties verplicht dient te worden uitgevoerd door de compliancefunctie (voor zover deze is ingericht binnen de betreffende instelling).²⁶ Hierover was door de Nederlandse Vereniging van Banken de vraag gesteld of deze verplichting ook mag worden waargenomen door de afdeling Veiligheidszaken, bij welke afdeling deze verplichting doorgaans in de praktijk is ondergebracht.

5. Consequenties van toenemende regeldruk voor (klanten van) financiële ondernemingen

De nieuwe verplichtingen die de AVG en de Vierde Anti-witwasrichtlijn opleggen aan onder meer financiële ondernemingen typeren de tendens dat het wettelijke kader dat van toepassing is op financiële ondernemingen nog steeds wordt aangescherpt. Deze regeldruk heeft voor- en nadelen

voor klanten van financiële ondernemingen zoals banken, betaalinstanties en beleggingsondernemingen. Sommige voordelen zijn direct merkbaar, zoals bijvoorbeeld transparantere informatie over de producten, dienstverlening en het verdienmodel van de financiële onderneming, begrijpelijker taalgebruik, betere consumentenbescherming en het waarborgen van het klantbelang. Deze regeldruk brengt echter ook nadelen met zich, die een klant merkt door bijvoorbeeld tragere processen en een strenger acceptatiebeleid. Niet voor niets verschijnen er op de markt nieuwe initiatieven zoals crowdfundingplatforms, online banken en andere FinTech ondernemingen die in dit gat springen en vanuit de klantbeleving een business model schrijven in plaats vanuit de dienstverlening. De *onboarding* en dienstverlening door deze nieuwe spelers wordt vaak gekenmerkt door snelheid, eenvoud en gemak voor de klant.

6. Conclusie

Naar verwachting zullen de nieuwe wettelijke voorschriften die voortvloeien uit de AVG en de Vierde Anti-witwasrichtlijn ten aanzien van de inhoud van het takenpakket van de compliancefunctie geen grote wijzigingen met zich brengen voor een groot deel van de reeds gevestigde orde binnen de financiële markten, zoals banken, verzekeraars en beleggingsondernemingen. Deze financiële ondernemingen zullen immers de compliancefunctie al zodanig hebben ingericht dat deze tevens toezicht houdt op de naleving van de verplichtingen voortvloeiende uit de Wwft en de Wbp c.q. AVG. Dit is echter anders voor nieuwe spelers die de financiële markt met een nieuwe innovatieve dienst willen betreden. Daar deze nieuwe ondernemingen vaak nog in een *start up* of *scale up* fase zitten, zou het onnodig belemmerend en kostbaar zijn indien onafhankelijke controlefuncties ingericht moeten worden binnen deze ondernemingen. Dat neemt niet weg dat dergelijke ondernemingen ook aan de AVG en de Vierde Anti-witwasrichtlijn moeten voldoen indien zij onder het toepassingsbereik vallen, maar aan hen zou de nodige flexibiliteit gegund moeten worden ten aanzien van de naleving van deze verplichtingen. Om ervoor te zorgen dat alle spelers op de financiële markten efficiënt kunnen blijven opereren, is het om die reden van belang dat er invulling wordt gegeven aan termen zoals 'de aard en omvang van de instelling' en 'op grote schaal', zodat de compliancefunctie zo effectief mogelijk kan worden vormgegeven en uitgevoerd.

22 Het begrip 'instelling' is gedefinieerd in de Wwft. Onder het begrip instelling vallen zowel organisaties als natuurlijke personen, zoals bijvoorbeeld een accountant, advocaat en belastingadviseur.

23 Kamerstukken II 2017/18, 34808, 3 (MvT), p. 44.

24 Kamerstukken II 2017/18, 34808, 3 (MvT), p. 24.

25 Kamervragen Kamerstukken.

26 Kamerstukken II 2017/18, 34808, 5, (Verslag I), p. 11.